

Laat maar

Voor Ana

I

Om halfacht 's ochtends liep Yvette over de oprit naar het huis, met in haar armen het wasgoed dat ze de vorige avond had gestreken. Haar ene sandaal sleepte zachtjes over de grond terwijl ze haar tenen kromde om te voorkomen dat hij van haar voet gleet, en door het kapotte bandje liep ze wat onvast over het pad vol stenen en scheuren. Aan de andere kant van het muurtje, onder de cipressen die de oprit omzoomden, zag ze de dokter in de tuin staan.

In zijn blauwe ochtendjas, en met zijn zonnebril al op, hoewel het zo vroeg was dat de septemberzon nog schuilging achter de kalkstenen berg, richtte hij met zijn linkerhand de stevige waterstraal uit de tuinslang op de colonne vlijtige mieren tussen de steentjes aan zijn voeten. In de loop der tijd had hij zijn techniek verfijnd: hij liet de mieren die het overleefden even over de natte steentjes glibberen, gunde ze een paar tellen hun hervonden waardigheid voordat hij het water weer met donderend geraas liet neerdalen. Met zijn vrije hand haalde hij de sigaar uit zijn mond en liet de rook omhoog kringelen, door de bruine en grijze krullen die over zijn geprononceerde voorhoofd vielen. Vervolgens kneep hij met zijn duim de waterstraal iets toe om doeltreffender te kunnen inbeuken op een mier op wiens dood hij zijn zinnen had gezet.

Als Yvette voorbij de vijgenboom wist te komen kon ze het huis binnenglippen zonder dat dokter Melrose haar aanwezigheid opmerkte. Hij had echter de gewoonte om haar te roepen, zonder op te kijken, precies op het moment dat ze dacht door de boom aan het oog te zijn onttrokken. De vorige dag had hij haar zo lang aan de praat gehouden dat haar armen het bijna hadden begeven, maar net weer niet zó lang dat ze het wasgoed op de grond kon zetten. Hij

wist dat soort dingen loepzuiver in te schatten. Allereerst had hij gevraagd wat zij van de mistral vond, met een overdreven respect voor haar inheemse kennis van de Provence. Tegen de tijd dat hij uiterst beminnelijk informeerde naar het werk van haar zoon op de scheepswerf, was de pijn naar haar schouders getrokken en voelde ze venijnige steken in haar nek. Ze was vastberaden hem het hoofd te bieden, zelfs toen hij vroeg hoe het met de rugpijn van haar man was gesteld, en of ze dacht dat hij daardoor tijdens de oogst niet op de tractor zou kunnen rijden. Vandaag bleef het uit, het *Bonjour, chère Yvette* waarmee hij gewoonlijk zijn scrupuleuze ochtendbabbeltjes inluidde, en gebukt liep ze onder de lage takken van de vijgenboom door naar het huis.

Het chateau, zoals Yvette noemde wat de Melroses een oude boerderij noemden, was tegen de helling gebouwd, waardoor de op-rit zich op gelijke hoogte bevond met de bovenste verdieping. Aan één kant van het huis liep een brede trap naar het terras dat aan de salon grensde.

Een tweede trap liep aan de andere kant van het huis naar beneden, naar een kapelletje dat werd gebruikt om de vuilnisbakken aan het oog te onttrekken. In de winter klaterde het water via een aantal poeltjes naar beneden, maar in deze tijd van het jaar stond de greppel die langs de vijgenboom liep droog, en lag hij vol geplette en opengebarsten vijgen die de aarde donker kleurden op de plek waar ze waren neergekomen.

Yvette liep de donkere kamer met het hoge plafond in en zette het wasgoed neer. Ze deed het licht aan en scheidde de handdoeken van de lakens en de lakens van het tafellinnen. Er stonden tien hoge kasten, met daarin grote stapels keurig opgevouwen linnengoed, dat allemaal niet werd gebruikt. Soms deed Yvette die kasten even open, om zich te vergapen aan deze met zorg gekoesterde collectie. Sommige tafellakens hadden subtiel ingeweven lauwerkransen en druiventrossen, die alleen vanuit een bepaalde hoek zichtbaar waren. Ze liet haar vingers over de monogrammen glijden die op de gladde, witte lakens waren geborduurd, en over de sierkrans om de letter 'v' in een hoekje van de servetten. Het mooiste vond ze de eenhoorn boven een lint van buitenlandse woorden op enkele van de oudste

lakens, maar ook die lakens werden nooit meer gebruikt, want mevrouw Melrose stond erop dat Yvette steeds het eenvoudige linnen-goed nam, van het stapeltje in de kleinere kast naast de deur.

Eleanor Melrose stormde het trapje met de lage treden op dat van de keuken naar de oprit voerde. Als ze langzamer had gelopen, zou ze wellicht hebben gewankeld, zou ze wellicht zijn blijven staan en radeloos op het lage muurtje naast het trapje zijn gaan zitten. Ze voelde zich intens beroerd, zo erg dat ze het niet aandurfde om iets te eten, en de sigaret die ze had opgestoken had het alleen maar erger gemaakt. Ze had haar tanden gepoetst nadat ze had overgegeven, maar ze was de bittere galsmaak nog niet kwijt. Ze had haar tanden ook al gepoetst voordat ze moest overgeven, aangezien ze de optimistische kant van haar karakter nooit helemaal de kop in wist te drukken. Sinds begin september waren de ochtenden alweer iets koeler, en er hing al iets van herfst in de lucht, maar dat maakte allemaal weinig verschil voor Eleanor, bij wie de zweetdruppeltjes door de dikke lagen poeder op haar voorhoofd heen parelden. Bij elke stap zette ze haar handen tegen haar knieën om zichzelf naar voren te duwen, en door haar enorme zonnebril heen zag ze de witte canvas schoentjes aan haar bleke voeten en de donkerroze broek van ruwe zijde, waarvan de pijpen als twee rode pepers aan haar benen kleefden.

Ze dacht aan wodka die werd uitgegoten over ijs, aan de berijpte ijsklontjes die in één klap transparant werden en door het glas tui-melden, aan het krakende ijs, als een ruggengraat in de handen van een zelfverzekerde osteopaat. De plakkerige ijsklontjes die stuntelig ronddobberden, tinkelend, de rijp die naar de rand van het glas werd verjaagd, de wodka koud en fluweelzacht in haar mond.

Links van de trap liep de oprit steil omhoog, naar een vlakke, ronde plek, waar haar kastanjebruine Buick onder een parasolden stond. Het was een absurd gezicht, de langgerekte auto op zijn banden met wit zijvlak, tegen een achtergrond van terrassen vol wijnranken en olijfbomen, maar voor Eleanor was haar auto als een consulaat in een onbekende stad en ze liep er dan ook haastig heen, met de wan-hoop van een beroofde toerist.

Doorzichtige harsdruppeltjes kleefden aan de motorkap van de Buick. Aan de onderkant van de voorruit plakte een klodder hars met daarin een dorre dennennaald. Ze probeerde de klodder los te peuten, maar daardoor werd de voorruit alleen nog maar viezer, en werden haar vingertoppen plakkerig. Ze wilde niets liever dan in haar auto gaan zitten, maar ze bleef dwangmatig aan de hars krabben, waardoor haar nagels zwart werden. De belangrijkste reden dat Eleanor zo verzot was op haar Buick, was dat David er nooit in reed, dat hij er überhaupt nooit in zat. Zowel het huis als de grond was haar eigendom, zij betaalde het personeel en de drank, en toch was deze auto haar enige echte bezit.

Toen ze David twaalf jaar eerder had leren kennen, was ze gefascineerd geweest door zijn uiterlijk. De blik waarmee een Engelsman vanuit zijn koele salon meent te mogen uitkijken over zijn bezit was in de loop van vijf eeuwen nauwelijks veranderd, en leek te zijn uitgekristalliseerd in Davids gelaat. Het was Eleanor nooit helemaal duidelijk geworden waarom Engelsen meenden zich erop te kunnen laten voorstaan dat ze vele generaties op een en dezelfde plek geen steek hadden uitgevoerd, maar het was zonneklaar dat David zich geheel in deze opvatting kon vinden. Daarnaast was hij een afstameling van Charles II, via een prostituee. 'Dat zou ik niet aan de grote klok hangen, als ik jou was,' had ze bij wijze van grap gezegd toen hij het haar vertelde. In plaats van te glimlachen had hij haar zijn profiel toegekeerd, op een manier waarvan ze inmiddels gruwde, met zijn onderlip iets naar voren, en een blik in zijn ogen alsof hij zich uitzonderlijk toegeeflijk opstelde door zich te onthouden van vernietigend commentaar.

Ooit had ze bewondering gehad voor de manier waarop David arts was geworden. Toen hij zijn vader vertelde dat hij medicijnen wilde studeren, had generaal Melrose ogenblikkelijk Davids toelage stopgezet; hij gebruikte het geld dan liever om fazanten te fokken. Mensen en dieren neerschieten was iets voor een man van stand, het verzorgen van hun wonden was iets voor een kleinburgerlijke kwakzalver. Zo dacht de generaal erover, en dankzij die opvatting kon hij zich nog meer toelagen op de jacht. Het kostte generaal Melrose geen enkele moeite zich hard op te stellen tegenover zijn zoon. De

eerste keer dat de generaal belangstelling toonde voor David was toen hij van Eton kwam en zijn vader informeerde naar zijn toekomstplannen. 'Ik ben bang dat ik het nog niet weet,' had David gestameld, omdat hij niet durfde te zeggen dat hij muziek wilde componeren. Het was de generaal niet ontgaan dat zijn zoon geregeld achter de piano zat, en hij ging er terecht van uit dat een loopbaan in het leger korte metten zou maken met deze wat al te vrouwelijke voorliefde. 'Dan zou ik maar in het leger gaan,' zei hij, en met een geforceerd kameraadschappelijk gebaar bood hij zijn zoon een sigaar aan.

Maar desondanks had Eleanor het gevoel gehad dat David heel anders was dan de horden onbeduidende Engelse snobs en verre familieleden die over de vloer kwamen, in de hoop op een onvoorziene gebeurtenis, of gewoon voor een weekend, vol herinneringen die niet eens hun eigen herinneringen waren, herinneringen aan het leven dat hun grootvader had geleid, terwijl hun grootvader in werkelijkheid een heel ander leven had geleid. Toen ze David leerde kennen had ze het gevoel dat hij de eerste man was die haar echt begreep. Nu was hij wel de laatste bij wie ze begrip zou kunnen vinden. Het was lastig om die ommekeer te verklaren en ze probeerde niet toe te geven aan de verleiding om te denken dat hij van het begin af aan op haar geld uit was geweest, teneinde zijn fantasieën te verwezenlijken over het leven waarop hij recht meende te hebben. Aan de andere kant had haar geld hem misschien omlaag gehaald. Niet lang na hun trouwen had hij zijn praktijk eraan gegeven. Aanvankelijk was er nog sprake van geweest dat ze een deel van haar vermogen zouden gebruiken om een tehuis op te zetten voor alcoholisten. In zekere zin waren ze daarin geslaagd.

De gedachte David tegen het lijf te lopen vloog Eleanor aan. Ze rukte zich los van de hars op de voorruit, stapte moeizaam in de auto en stuurde de logge Buick langs de trap en over de stoffige oprit, en pas ergens halverwege de helling bleef ze weer staan. Ze was op weg naar het huis van Victor Eisen, waar ze Anne zou ophalen, met wie ze in alle vroegte naar het vliegveld zou rijden, maar eerst moest ze zichzelf weer in de hand zien te krijgen. Verstoep in een kussen onder de bestuurdersstoel lag een flesje Bisquit-cognac. In haar tas had

ze gele pilletjes om scherp te blijven en witte pilletjes tegen de angst en de paniek die gepaard gingen met die scherpte. Omdat ze een lange rit voor de boeg had nam ze vier in plaats van twee gele pilletjes en vervolgens nam ze, uit angst dat de dubbele dosis haar een gejaagd gevoel zou bezorgen, twee witte pilletjes, en ze sloeg bijna het halve flesje cognac achterover om het allemaal mee weg te spoelen. Eerst begon ze hevig te beven, maar nog voor het in haar bloedbaan terecht was gekomen voelde ze de alcohol aantikken, wat haar doorstroomde met dankbaarheid en warmte.

Ze liet zich onderuitzakken in de stoel waar ze verkrampd op had gezeten, en voor het eerst die dag herkende ze zichzelf in het spiegelkje. Ze keerde terug in haar lichaam, als een slaapwandelaar die na een hachelijke expeditie weer in bed stapt. In de stille wereld achter de gesloten raampjes zag ze zwart-witte eksters opvliegen uit wijnranken, zag ze naalden van dennenbomen scherp afsteken tegen de vale lucht, schoongeveegd na twee dagen harde wind. Opnieuw draaide ze het contactsleuteltje om en reed weg, stuurde zo'n beetje mee met de steile, smalle weggetjes.

David Melrose had er genoeg van om mieren te laten verdrinken en hij staakte het besproeien van de tuin. Zodra het spelletje niet langer zijn onverdeelde aandacht had, vervulde het hem van moedeloosheid. Altijd was er weer een volgend nest, een volgend terras vol nesten. Hij sprak mieren, *ants*, uit als *aunts*, tantes, en zijn moordlustige activiteiten kregen een extra lading wanneer hij zich de zeven arrogante zussen van zijn moeder voor de geest haalde, trotse en egoïstische vrouwen die hij als kind had laten genieten van zijn begenadigde pianospel.

David liet de tuinslang op het grindpad vallen en bedacht dat Eleanor geen enkele functie meer voor hem had. Ze was al te lang verstijfd van angst. Het was alsof je de opgezette lever van een patiënt wilde palperen terwijl al vaststond dat het pijn deed. Ze liet zich maar hoogst zelden overhalen om zich te ontspannen.

Hij herinnerde zich de avond, twaalf jaar terug, dat hij haar bij hem thuis te eten had gevraagd. Wat was ze destijds goed van vertrouwen geweest! Ze waren al met elkaar naar bed geweest, maar Eleanor was nog altijd timide. Ze droeg een tamelijk vormeloze

witte jurk met grote zwarte stippen. Ze was achtentwintig, maar ze leek jonger doordat haar sluike blonde haar in een heel eenvoudig model was geknipt. Ze had iets warrigs en op een kleurloze manier aantrekkelijks, maar wat hem echt opwond was haar rusteloosheid, de ingehouden hartst van een vrouw die zich dolgraag op iets wezenlijks wil storten, maar niet kan bedenken wat dat dan moet zijn.

Hij had een Marokkaans gerecht gemaakt, duif gevuld met amandelen. Hij zette het haar voor op een bedje van saffraanrijst, en haalde toen het bord weer weg. 'Wil je iets voor me doen?' vroeg hij.

'Natuurlijk,' zei ze. 'Wat dan?'

Hij zette het bord achter haar stoel op de grond en zei: 'Wil je het zonder mes en vork opeten, op handen en knieën, gewoon, zo van het bord?'

'Als een hond, bedoel je?' zei ze.

'Als een meisje dat doet alsof ze een hond is.'

'Maar waarom?'

'Omdat ik dat leuk vind.'

Hij genoot van het risico dat hij nam. Ze had nee kunnen zeggen en kunnen gaan. Als ze bleef en deed wat hij wilde, zou hij haar buitmaken. Het merkwaardige was dat ze geen van beiden in de lach schoten.

Onderwerping, hoe absurd ook, oefende een enorme aantrekkingskracht uit op Eleanor. Ze zou dingen opgeven waarin ze niet wilde geloven – tafelmanieren, waardigheid, trots – voor iets waar ze maar al te graag in wilde geloven: de bereidheid dingen op te geven. Het was een loos gebaar, waar niemand iets mee opschoot, maar daardoor had het haar destijds alleen maar zuiverder geleken. Ze ging op haar knieën op het sleetse Perzische tapijt zitten en legde haar handen plat op de grond, aan weerszijden van het bord. Haar ellebogen staken naar buiten terwijl ze zich liet zakken en een stukje duif tussen haar tanden nam. Ze voelde iets trekken in haar onderrug.

Ze kwam overeind, met haar handen op haar knieën, en kauwde langzaam. De duif smaakte vreemd. Ze keek iets omhoog en zag Davids schoenen, waarvan een op de vloer stond en met de neus haar kant op wees, terwijl de andere vlak voor haar gezicht in de

lucht hing. Ze keek niet hoger dan de knieën van zijn over elkaar geslagen benen en boog toen weer voorover, at ditmaal gretiger, wroette in het hoopje rijst totdat ze met haar lippen een amandel te pakken had, schudde voorzichtig haar hoofd om wat duivenvlees van het bot te halen. Toen ze uiteindelijk weer naar hem opkeek glom haar ene wang van de saus, en aan haar lippen en mond plakten gele rijstkorrels. Alle verbijstering was uit haar blik verdwenen.

Heel even had David haar aanbeden omdat ze deed wat hij vroeg. Hij stak zijn voet iets naar voren en liet de rand van zijn schoen zachtjes over haar wang glijden. Hij was volledig in de ban van het vertrouwen dat ze hem schonk maar hij wist niet wat hij ermee aan moest, aangezien het zijn doel al had gediend: aantonen dat hij haar tot onderwerping kon bewegen.

De volgende dag vertelde hij Nicholas Pratt wat er was gebeurd. Het was zo'n dag waarop hij zijn assistente liet zeggen dat hij bezet was, zodat hij lekker op de club wat kon gaan drinken, ver van kinderen met koorts en vrouwen die deden alsof hun kater een migraineaanval was. Hij vond het prettig om wat te drinken onder het blauw met gouden plafond van de salon, waar het komen en gaan van belangrijke mannen een voortdurende rimpeling teweegbracht. Nietszeggende, onbeduidende leden die zich slechts sporadisch op de club vertoonden, klampten zich vast aan die sfeer van macht en invloed, als kleine bootjes die aan hun landvasten deinen wanneer een jacht de haven verlaat waar ze samen in hebben gelegen.

'Waarom liet je haar dat doen?' wilde Nicholas weten. Zijn reactie hield het midden tussen leedvermaak en weerzin.

'Ze heeft maar bitter weinig gespreksstof, vind je niet?' zei David.

Nicholas gaf geen antwoord. Hij had het gevoel dat hij in een complot werd gedwongen, zoals Eleanor was gedwongen om te eten.

'Had ze vanaf de vloer meer gespreksstof?' vroeg hij.

'Ik kan niet toveren,' zei David. 'Ik kan haar niet ineens onderhoudend maken, maar zo hield ze tenminste haar mond. Ik moest er niet aan denken nog een keer te moeten aanhoren hoe zwaar het is om rijk te zijn. Daar heb ik geen verstand van, en zij heeft verder vrijwel nergens verstand van.'

Nicholas had gegrinnikt en David had zijn bovenlip opgetrokken.

Er werd wel beweerd dat David vele verborgen talenten had, maar glimlachen viel daar niet onder, dacht Nicholas.

David liep over de rechterhelft van de dubbele trap die van de tuin naar het terras leidde. Hoewel hij inmiddels zestig was, had hij nog altijd een stevige, wat wilde bos haar. Hij had een onvoorstelbaar mooi gezicht. Het enige minpuntje was dat er niets aan mankeerde; het was de blauwdruk van een gezicht en het straalde iets leegs uit, alsof het leven dat de eigenaar ervan had geleid op geen enkele manier sporen had weten na te laten in het perfecte gelaat. Mensen die David goed kenden zochten naar tekenen van verval, maar met de jaren werd zijn masker alleen maar imposanter. Hoe stil hij zijn nek ook hield, achter zijn zonnebril schoten zijn ogen ongezien heen en weer, op zoek naar andermans zwakke plekken. Als arts was hij vooral goed geweest in het haast bedwelmend stellen van diagnoses, en nadat hij die kenbaar had gemaakt verloor hij gewoonlijk zijn belangstelling, tenzij iets in het lijden van de patiënt hem intrigeerde. Wanneer hij geen zonnebril droeg had hij meestal een ongeïnteresseerde blik in zijn ogen, totdat hij ergens iets van kwetsbaarheid bespeurde. Dan verhardde onmiddellijk zijn blik, als een spier die zich aanspant.

Boven aan de trap bleef hij staan. Zijn sigaar was uit en hij wierp hem over het muurtje in de lager gelegen wijnranken. Hij stond tegenover de zuidelijke muur van het huis, met de klimop die al op sommige plekken rood begon te kleuren. Hij genoot van de aanblik. Het was alsof de kleur het verval trotseerde, als een man die zijn beul in het gezicht spuugt. Hij had gezien hoe Eleanor in alle vroegte haastig was weggereden in die bespottelijke auto van haar. Hij had zelfs gezien hoe Yvette had geprobeerd ongemerkt het huis binnen te glippen. Hij kon het ze moeilijk kwalijk nemen.

Hij wist dat zijn kwaadaardigheid alleen effect had op Eleanor wanneer hij haar afwisselde met blijken van betrokkenheid en uitgebreide verontschuldigen voor zijn destructieve inborst, maar hij had die variaties laten varen omdat hij grenzeloos in haar was teleurgesteld. Hij wist dat zij hem niet kon helpen om de knoop van onverwoordbaarheid te ontwarren die hij in zich droeg. In plaats daarvan voelde hij de knoop steeds strakker aangehaald worden, totdat

hij onvermijdelijk zou stikken, een gevoel dat als een doem over elke ademtocht lag.

Het was krankzinnig, maar al de hele zomer spookte het beeld door zijn hoofd van een doofstomme invalide die hij op het vliegveld van Athene had gezien. De man, die zakjes pistachenoten probeerde te verkopen door de wachtende passagiers reclamefoldertjes in de schoot te werpen, werkte zich naar voren door met zijn weerspannige voeten op de grond te stampen, waarbij zijn hoofd wild heen en weer bewoog en zijn ogen alle kanten op draaiden. Telkens wanneer David de man geluidloos met zijn mond zag trekken, als een vis die happend op een rivieroever ligt, voelde hij zich licht duizelig worden.

David luisterde naar het sloffende geluid van zijn gele slippers terwijl hij de laatste paar treden nam naar de deur die vanaf het terras toegang bood tot de salon. Yvette had de gordijnen nog niet opengedaan, wat hem de moeite bespaarde ze weer te sluiten. Hij vond het prettig als de salon een schemerige en chique aanblik bood. Een donkerrode en zwaar vergulde stoel die Eleanors Amerikaanse grootmoeder tijdens een van haar kooplustige rondreizen door Europa had weten te ontfutselen aan een oude Venetiaanse familie, stond glimmend tegen de verste muur. Hij kon het schandaal dat aan het bezit van de stoel was verbonden wel waarderen, en in de wetenschap dat de stoel eigenlijk met zorg geconserveerd diende te worden in een museum, ging hij er zo vaak mogelijk op zitten. Soms, als hij alleen was, nam hij plaats op de zogeheten dogestoel, helemaal op het randje van de zitting, en dan leunde hij naar voren, klemde zijn rechterhand om een van de uitbundig versierde armleuningen en nam de houding aan die hij zich herinnerde van school, uit *Een geïllustreerde geschiedenis van Engeland*. Het was een afbeelding die Henry v's magistrale woede toonde, toen de schaamteloze koning van Frankrijk hem een stel tennisballen cadeau had gedaan.

David leefde te midden van het roofgoed van Eleanors matriarchale Amerikaanse familie. De wanden hingen vol met werk van Guardi en Tiepolo, Piazzetta en Novelli. Een achttiende-eeuws kamerscherm, vol grijsbruine aapjes en roze rozen, verdeelde de diepe ruimte in tweeën. Gedeeltelijk aan het oog onttrokken door

het kamerscherm, in ieder geval vanaf de plek waar David zat, stond een zwarte Chinese kast, met daarbovenop flessen, in keurige rijen, en binnenin, op de planken, een voorraad nieuwe flessen. David schonk zichzelf een borrel in en dacht aan zijn overleden schoonvader, Dudley Craig, een innemende, dronken Schot die door Mary, Eleanors moeder, aan de kant was gezet toen het te kostbaar werd hem nog langer te onderhouden.

Na Dudley Craig was Mary in het huwelijk getreden met Jean de Valençay; als ze dan toch een man moest onderhouden, dan maar beter een hertog, had ze bedacht. Eleanor was opgegroeid in huizen waarin elk voorwerp ooit aan een koning of keizer leek te hebben toebehoord. Het waren schitterende huizen, maar de gasten haalden bij vertrek altijd opgelucht adem omdat ze wel voelden dat ze in de ogen van de hertogin de stoel waarop ze hadden gezeten nog niet waardig waren.

David liep naar het hoge raam aan de andere kant van de kamer. Het was het enige raam waarvan de gordijnen open waren, en het bood uitzicht op de berg aan de overkant. Hij staarde vaak naar de kale dagzomen van opengereten kalksteen. Hij vond het net hersenen op sterk water die tegen de donkergroene berghelling waren gekwakt, of, op andere momenten, een schedel met tientallen incisieën waardoor de hersenen naar buiten puilden. Hij ging op de bank naast het raam zitten en terwijl hij naar buiten keek, probeerde hij een oergevoel van ontzag op te roepen.